

BOULEVARIANT

Tove Madsen och Erik Sørensen är mycket förtjusta i petanque, en variant av flera olika boulespel som spelas genom att kulor av stål kastas mot en liten tråkula, kallad "lille". Det moderna spelet har sitt ursprung i Frankrike.

Resor och hygge ger guldkant

Att hygge sig, det vill säga njuta av livet och skapa gemytlig atmosfär, är en dansk paradgren.

– Vi har ett enormt kontaktnät och älskar att resa, berättar syskonen Erik Sørensen, 78, och Tove Madsen, 72.

Sedan båda mist sina livskamrater har de kommit varandra om möjligt än närmare.

Stämningen är hög på idrottsplatsen i Stenløse, tre mil väster om Köpenhamn, när Erik och Tove denna lördagseftermiddag tränar bollspelet petanque.

– Det är det bästa jag vet, utbrister

Tove och kastar iväg stålklotet som landar bara några centimeter från målet, en röd liten träboll.

– Två gånger har vi i sexmannalag tagit hem förstapriset i länsmästerskapen i petanque, inflikar Erik stolt.

Så blir vi inbjudna på kaffe och kager (kakor) i Erik Sørensens villa i närbelägna orten Ølstykke.

– Jag är utbildad verktygsmakare, men efter tio år tröttnade jag på att stå i verkstad. Så blev jag i stället tjänsteman i Köpenhamns kommun och reste runt och reparerade fjärrvärmeanläggningar, berättar han.

Tove Madsen håller upp kaffe och be-

rättar att hon som 14-åring blev lärling på stormarknaden Irma.

– Så födde jag två barn, en pojke och en flicka. När jag efter 13 år kom ut på arbetsmarknaden igen blev jag skrivedame (kontorist) på ett försäkringsbolag.

Gick tidigt i pension

Såväl Erik som Tove verkar yngre än sin ålder och svenske reportern häpnar när de berättar hur tidigt de gick i pension.

– Jag var bara 60, förklarar han. Vi har i Danmark något som kallas efterløn. För att få det ska man ha varit med länge i facket och betalt en särskild avgift.

– Efterløn innebär att staten går in och

betalar lön fram till 65, den ordinarie pensionsåldern. Systemet kom till på 70-talet för att fler yngre skulle få in en fot på arbetsmarknaden.

Tove tog sin efterløn vid 61.

– Min man var polis och fick pension vid 63. I två månader fick han gå hemma innan jag ödelade hans frihet genom att också sluta jobba, säger hon och smilar gott.

Erik Sørensen och Tove Madsen är utpräglade sällskapsmänniskor. Hans hustru var hemmafru nästan hela livet och paret fick två döttrar.

– Tillsammans med våra familjer har vi gjort många resor, främst söderut, berättar Tove och räknar på vår fråga upp ett

antal grekiska öar som de besökt.

– Ofta har vi haft petanque-kloten med oss. Jag minns en resa där de andra ville ta en rökpaus och då jag förklarade att "Då övar jag under tiden så att jag blir bättre än ni". De fimpade genast...! skrattar Erik.

För fyra år sedan gick Toves man bort och Eriks hustru avled i fjol.

– Vi har så väldigt många fina minnen från alla gemensamma resor och dem kan ingen ta ifrån en, fastslår Tove.

Hon bor i radhus i Måløv, ungefär en mil från Erik. Syskonen ringer varandra flera gånger i veckan och ses regelbundet på petanque-träningen. Efter vårt möte ska de denna lördagsafton gå på lokal kinakrog.

– Och nu i oktober åker vi med mina döttrars familjer till Madeira, berättar han.

Beskattas som löntagare

Erik har folkpension samt kommunsektorns tilläggspension. Och Tove, som alltid jobbat deltid, får utöver folkpension även en efterlevandepension.

Grundpensionen i Danmark inklusive tilläggsdel (se faktaruta) ger motsvarande ungefär 17 700 svenska kronor till en ensamstående och 13 060 svenska kronor vardera till ett gift par.

– Exakt vad vi får ut behåller vi för oss själva. Men det är nog litet högre än snittet. I Danmark beskattas pensionärer som löntagare, förklarar Erik Sørensen.

Hans hus är sedan länge betalt, Tove bor i bostadsrätt och har därmed en månadshyra.

– En stor utgift är resorna, berättar hon och tillägger att hon är med i en särskild reseklubb för seniorer.

Att få förbli friska är syskonens största önskan för framtiden. Erik, som varit ordförande i lokala naturskyddsföreningen, håller sig i trim bland annat med att anordna skogs promenader.

– Till dem jag tar ut i skog och mark hör en damklubb. Det är jätteroligt, berättar han och tillägger:

– Enda problemet är att de flesta damerna har sina män med på turen...

TEXT OCH FOTO: SÖREN VIKTORSSON

PENSIONER I DANMARK

■ Danmark har dels allmän folkpension och dels ATP (Arbejdsmarkedets Tillægspension). Den senare gäller såväl privata som offentliga sektorn och runt 90 procent av löntagarna omfattas.

■ Det danska pensionssystemet har två ben, förutom privata pensionsförsäkringar.

■ För 2017 får såväl ensamstående som gifta vardera max 6 160 danska kronor i grundbelopp (motsvarar ung 8 575 svenska kronor). Beloppet minskas vid inkomster över en viss nivå.

■ Runt nio av tio danskar har även en arbetsbaserad tilläggspension. Läger man den till grundpensionen är högsta belopp 12 711 danska kronor (ung 17 700 svenska kronor) för ensamstående och 9 383 för gifta (ung 13 060 danska kronor).

■ Även tilläggspensionen minskas vid inkomster över viss nivå.

■ Har man liten eller ingen tilläggspension går det att få en skäldrecheck om 16 900 danska kronor (ung 23 525 svenska kronor) en gång per år. Alla belopp ovan är bruttobelopp, före skatt.

